

Milí vedoucí a instruktoři, tento metodický list slouží pouze vám. Najdete v něm doplňující informace k jednotlivým výzvám a můžete z něj čerpat inspiraci, jak dál pracovat s jednotlivými úkoly. Jestli tento metodický list využijete, je jen na vás.

Brainstorming

BRAINSTORMING (Štáva, 1995)

Brainstorming vychází z myšlenky, že je dobré oddělit vymýšlení nápadů od jejich kritického posuzování. Dělí se tedy na dvě fáze: první je kreativní a spontánní, druhá racionální a logická. Cílem první fáze je vyprodukovat co největší množství nápadů na dané téma. Jednotliví účastníci chrlí náměty, myšlenky, volné asociace, témata, slova, věty apod. Zkrátka všechno, co je napadne. Nikdo při tom nesmí nápady ani jejich autory kritizovat, cenzurovat, posuzovat nebo se jim vysmívat. Prostě se zapisují. První nápady bývají racionální a konvenční. Postupně se ale uvolňuje napětí, fantazie. Přicházejí náměty nové, netradiční, tvůrčí, iracionální až absurdní. Zapojují se pozitivní emoce, přichází pocit uvolnění, slyšíme smích. Brainstorming sám o sobě se stává skvělým zážitkem! Pro první fázi brainstormingu platí následující pravidla a zásady: 1. Účastníci mohou říct cokoli, co je právě napadne. 2. Nápady nehodnotíme a nekritizujeme. 3. Okamžitě zapíšeme každý nápad bez výjimky. Čím více nápadů, tím lépe. 4. Účast na brainstormingu je dobrovolná (každý nemusí mít nápad...). 5. Pokračujeme v brainstormingu tak dlouho, dokud se objevují nové nápady. Variant, jak můžeme brainstorming realizovat, je celá řada. Nejběžnější je frontální brainstorming, kdy jeden z dětí (nebo vedoucí) plní roli zapisovatele a ostatní chrlí nápady. Zapisovatel může stát před tabulí (flipem) čelem k ostatním. Dalším typem je brainstorming skupinový. Zapisovatel sedí v kruhu s ostatními a nápady píše na obyčejný list papíru. Tato forma brainstormingu je vhodná pro práci v menších skupinách a nazývá se skupinový brainstorming. Délku aktivity doporučujeme od 5 do 10 minut, lze však provádět více brainstormingů za sebou.

Myšlenková mapa

MYŠLENKOVÁ (MENTÁLNÍ) MAPA (Tomková, 2001)

Slouží k získávání a zpracovávání jakýchkoliv informací. Na rozdíl od psaní seznamů umožňuje přehledně doplňovat a rozšiřovat původní myšlenku, hledat nejdůležitější body, rozvětňovat je, a přitom se stále držet jednoho tématu.

Myšlenková mapa nám dovoluje vnímat celek a přitom si pohrávat s jednotlivými detaily a souvislostmi. Každá mapa je originál, který nelze srovnávat s jinými.

Postup

1. Připravíme si papír a tužku, případně také barevné pastelky (pastely, fixy).
2. Doprostřed papíru napíšeme/nakreslíme do kroužku hlavní téma, např. „les“ nebo „les za naším městem“
3. Z hlavního kroužku (tématu) necháme vybíhat chapadla myšlenek, která opatříme textem či grafickým znakem, obrázkem, symbolem, případně je zvýrazníme barvou. Důležitým pravidlem je nepřeskakovat mezi tématy, ale držet se jedné větve (ramene). Myšlenkové mapy fungují na řetězení asociací tak dlouho, dokud se myšlenka nevyčerpá, teprve pak přichází další rameno.
4. Vztah mezi jednotlivými podtématy vizualizujeme pomocí čar, šipek nebo textu.
5. Informace uskupujeme a provazujeme tak, jak funguje náš mozek.
6. Než abychom začali znovu, raději papír nastavujeme a svou mentální mapu zvětšujeme.

Plody podzimního lesa

Pokud se nacházíte v cizím lese, pustíte se do sběru semen (žaludů, bukvic, kaštanů...), chtěli byste je odnést a zasadit jinde, měli byste vědět, že podle zákona byste se měli domluvíti s majitelem lesa. Pokud byste podobou akcí chtěli udělat na stejném místě, tedy zasít je na místě sběru, je to dle zákona v pořádku a nikoho informovat nemusíte. Vždy jde o množství a tento zákon jen chrání les před případným obíráním jeho plodů, které přirozeně patří k mateřským stromům. Malé množství - které využijeme my - jistě nikdo řešit nebude.

Setí popadaných žaludů a dalších semen je skvělou zkratkou k jejich vyklíčení a zakořenění dřívě, než by je na povrchu snědla zvěř. Lesní zvěř musí také něco jíst, ale je určitě zdravé, když se část semen dostane tímto způsobem do země a vyrostou z nich nové stromy, které v budoucnu poskytnou více potravy pro celý ekosystém lesa, včetně kyslíku.

Můžete toto dělat také s kaštanými, bukvicemi, semínky olše, javorů a dalších stromů dle možností a lokality.

Kresba na kaštiny

Kresba na kaštiny, stejně jako třeba kresba na listy bude děti určitě bavit.

Z našich zkušeností se vyplatí koupit na kresbu na přírodniny speciální fixy. Jsou různé, my jsme použili akrylové popisovače Posca. Na kaštiny jsme vybrali tloušťku hrotu 0,7. Tyto popisovače jsou určeny také na malování na kameny. Ke kresbě na listy lze využít i lihové fixy.

Přírodní pexeso

Přírodní pexeso patří mezi smyslové ekohry.

Prozkoumáváme les očima, hmatem... Jednoduchá hra Pexeso ale získává v přírodě úplně jiný rozměr.

Kromě zábavy a prožitku můžeme z této hry vytěžit mnohem víc, pokud do závěrečné fáze hry zařadíme krátkou reflexi.

Často se během této hry stává, že děti řeší problém, kdy lze uznat přinesenou přírodninu do páru za stejnou či hodně podobnou a kdy ne. Jak velká odchylka je ještě uznatelná? A při tom můžeme vyzvednout to, že příroda nedokáže vytvořit dvě úplně identické přírodniny. Při podrobnějším zkoumání vždy najdeme nějaké odchylky. V přírodě je vše jedinečné.

Stejně, jako i každý z nás je jedinečný. A tak je to dobře.

Kromě toho můžeme z pexesa vyčíst, co vše se dá v našem okolí nalézt. Co se dá najít v dané části lesa, co třeba na okraji lesa a proč?...

Kde hledat další inspiraci?

k ekosystému lesa najdete spoustu dalších zdrojů a nápadů

Vybíráme alespoň několik inspirací:

- www.knihykazda.cz
- www.lesnisvet.cz
- lesycr.cz
- cistyles.cz
- www.lesnipedagogika.cz
- deti.vls.cz
- www.eschovka.cz/product/?pid=3016 - les knížka
- zodpovednavyuka.cz
- pipasik.cz